

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

KLAGE FRA A, PÅ DOMMER B, X DOMSTOL. SAK NR 53/03.

Tilsynsutvalget for dommere har i møte 26. januar 2004 truffet vedtak i ovennevnte klagesak.

Vedtaket er truffet av følgende medlemmer: Anne Lise Rønneberg, leder, Jon Høyland, Halvor Kjølstad, Trine Buttingsrud Mathiesen og Wenche Frogn Sellæg.

Ved brev 6. oktober 2003 har A, inngitt klage på dommer B, X domstol. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt B til uttalelse. Embetsleder er orientert om klagen. Dommer B har avgitt uttalelse. Ytterligere uttalelser i sakens anledning er innkommet fra embetsleder, fra advokat C som var motpartens prosessfullmektig i den saken som var foranledning til klagen og senest fra klagers egen prosessfullmektig, advokat D.

Klager – A – har i hovedsak redegjort for følgende:

Klagen gjelder det som skjedde i saksforberedende rettsmøte den 24. september 2003 i sak nr -----, som gjaldt felleseieskifte med tidligere ektefelle. Dette rettsmøtet ble administrert av dommer B. Etter at man i nærmere fem timer hadde drøftet mulighetene for å komme frem til et rettsforlik, valgte klager og hans prosessfullmektig å forlate rettsmøtet.

Klager skriver videre:

”Jeg oppfattet det så urimelig under forhandlingene at jeg til slutt fikk hodeverk, jeg var ikke i stand til å ivareta mine egne interesser, og måtte til slutt avbryte. Det var på grensen til at jeg etter hvert hadde sagt ja til hva det skulle være. – Jeg var fysisk og psykisk utmattet, det var en stor påkjenning som jeg ikke var forberedt på. Spesielt var jeg sjokkert over den enighet og det samkjør som forelå mellom motpartens advokat og dommer. Det var påtakelig, og etter min oppfatning og forventning til rettsystemet, helt forkastelig.

Da B ble gjort oppmerksom på min/min advokats situasjon med hodeverk mv etter nesten 5 timer, vilde han allikevel at vi skulle fortsette rettsmøtet og viste ingen forståelse for min tilstand. Jfr vedlagt Rettsbok referat.

Det virket på meg i ettertid som at det var viktigere for B å få til en avtale enn innholdet i den. Om det var til å leve med for min del eller ikke virket fullstendig uinteressant.

Etter å ha forsøkt å få en oppklaring/forklaring/status fra dommer B ble jeg i stedet ytterligere presset. Han hevdet i direkte tale til meg at jeg burde strekke meg enda lenger, komme med ytterligere innrømmelser. Det var en helt uvirkelig opplevelse, og han overtok og videreførte til og med argumentasjonen fra motpartens advokat, - slik at jeg ble presset fra to kanter.”

Etter å ha redegjort for konkrete eksempler i anledning saken der bl.a. dommeren og motpartens advokat i følge klageren skal ha overtalt ham til å signere på papirer han ikke ønsket, skriver klager videre:

”Jeg er svært skuffet og overrasket over den behandling og det press jeg ble utsatt for fra dommer under dette rettsmøtet.

Dommer B var etter min oppfatning klart partisk gjennom hele møtet, opptrådte uetisk og la for dagen et helt klart ensidig hardkjør mot meg og min advokat D som gikk langt og lenger enn langt over streken for min oppfatning av rettsforståelse, rettferdighet og administrasjon av et rettsmøte.

Det er helt på det rene at jeg etter dette ikke har noen som helst tillit til dommer B.

Jeg følte situasjonen som svært belastende, - og er dypt rystet og krenket over behandlingen jeg fikk.”

Klager vedlegger videre det brev som han skrev dagen etter rettsmøtet til embetet, hvor han redegjorde for hvorledes han opplevde det som skjedde i retten. Videre er rettsboken fra samme rettsmøte vedlagt.

Innklagede – dommer B – har avgitt følgende uttalelse:

Det fremgår av rettsboken av 24. september 2003 hva som kom ut av det saksforberedende rettsmøtet. Klager var representert og bistått av advokat. Så vel partenes prosessfullmektiger som partene selv fikk ordet til ”utfylling og korreksjoner”. Han skriver videre:

” Det ligger i sakens natur at slike rettsmøter kan være krevende å administrere fordi det ikke sjelden er følelsesmessig betent mellom partene. Imidlertid maktet partene ved bistand av sine prosessfullmektiger og innspill fra meg å redusere avstanden mellom tilbud og mottilbud slik at advokat D fant at det forelå konsens og ga seg uoppfordret til å diktere utkast til rettsforlik. Da han kom til det vitale punkt..... oppsto det uenighet..... . På forespørsel tilkjennega jeg mitt syn. Advokat D og parten forlot deretter rettssalen under henvisning til at de begge hadde fått vondt i hodet og at de ikke fant grunn til å fortsette. Jeg oppfordret dem til å returnere for mulig å oppklare uenigheten, men det hjalp ikke.

Siktemålet med et saksforberedende møte er gjennom megling å bringe partene nærmere hverandre til et balansepunkt. Jeg har gjennom årene administrert større antall ektefelleskifter og har således ervervet kunnskaper om så vel de faktiske og rettslige spørsmål som erfaringsmessig oppstår. Videre peker jeg på at jeg følger et mønster hva gjelder tilnærming til partenes synsmåter etter hvert som forhandlingene skrider fram. Jeg kan ikke finne at min adferd eller grep underveis avvek fra hva jeg har lagt til grunn som praksis. Kritikken mot meg er generelt formet. Jeg finner grunn til å legge fram kopi av brev diktert av advokat D undertegnet av parten, og datert den 25.09.03. Som man vil se av innholdet dreier dette seg om de ulike sider ved skiftet – lite og intet som kan tolkes som en kritikk av meg. Jeg går ut fra at innholdet er uttrykk for advokat D`s syn.”

Embetsleder – E - har i sin uttalelse, på bakgrunn av sitt ”kjennskap til dommer B gjennom 12 år ved embetet”, stilt seg helt uforstående til klagers anførsler om press eller annen utilbørlig opptreden fra dommerens side. Når det gjelder administrering av saksforberedende møter i anledning skifte, uttaler han følgende:

”Det er min erfaring at dommer B har ledet disse rettsmøtene på en utmerket måte. Særlig behandling av felleseieskifter krever høy grad av tålmodighet og mellommenneskelig innsikt, egenskaper som dommer B etter min erfaring er i besittelse av.

Jeg har aldri fått klager på den måten B har ledet rettsmøter, verken fra advokater eller parter. I den forbindelse kan jeg nevne at jeg i oktober 2003 hadde et møte med to representanter fra X krets av den norske advokatforening, hvor vi blant annet tok opp forholdet mellom advokatstanden og embetet. Det fremkom ingen negative opplysninger om dommer B.

Advokat C - som representerte motparten under rettsmøtet den 24. september 2003 - har uoppfordret avgitt uttalelse der han tar avstand fra klagerens anførsler overfor tilsynsutvalget. Etter å ha fastslått at dommeren gikk til en ”vanskelig oppgave da rettsmøtet tok til”, redegjør han nærmere for det som skjedde. Som eksempel på hvor vanskelig situasjonen etter advokatens oppfatning var, nevner han bl.a. at klagers prosessfullmektig, advokat D, lukket øynene og nektet å se på et kart som dommeren foreholdt ham og ønsket kommentarer til. Advokat C skriver videre:

”I en slik situasjon er det ikke lett å være dommer. I det videre rettsmøtet er det å påpeke at dommer B opptrådte korrekt og utviste stor innsikt i skiftespørsmål. I et forsøk på å finne frem til en løsning for partene, gjennomgikk han rettsregler i korte trekk, og gjorde som vanlig partene oppmerksom på konsekvensene av en lang og omfattende prosess.

Dommer B var på ingen måte partisk eller hadde noe ensidig hardkjør mot A.

Dommeren stod dessverre i en stilling hvor verken advokaten hadde innsikt, eller hans klient hadde selvinnsett, og hvor man løp fra forlikstilbud etter eget forgodtbefinnende.

.....

Undertegnede har gjennom flere år hatt saker for X domstol og har i alle sammenhenger, også i denne sak, oppfattet dommer B som en dyktig forhandler og som, det i den grad det er nødvendig, makter å legge press på partene for å forhindre unødige og tidkrevende søksmål. Dette er hans oppgave.....”

Klagers prosessfullmektig under rettsmøtet – advokat D – har avgitt to uttalelser hvor han støtter klageren i dennes anførsler. I brev 18. desember 2003 skriver han at ”klagen er berettiget, saklig og dekker faktum. Dessverre skulle det vært sendt en del flere tilsvarende klager”.

Etter at advokat D av tilsynsutvalget ble oppfordret til å utdype sine kommentarer, har han den 14. januar 2003 tilføyd følgende:

”Jeg tiltrer fullt og helt min klients klager. Dette gjelder både faktum og de rettsregler han har vært inne på.

Jeg er også helt enig i hans vurderinger av motparten.

Min klient er artikulert, intelligent, godt utdannet og er i stand til å artikulere de mest kompliserte problemstillinger som måtte oppstå, slik som i denne saken.”

Ovenstående uttalelse ble sendt dommer B til orientering umiddelbart før utvalgets møte. Etter å ha gjort seg kjent med denne, har han opplyst at han finner det unødvendig med ytterligere kommentarer.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken.

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Ingen av partene har anmodet om å få avgi møte for å forklare seg muntlig for utvalget, jf domstolloven § 238 annet ledd.

Kjernen i den foreliggende klagen synes å være at klager har følt seg utsatt for et utilbørlig press fra dommeren med det formål å få i stand rettsforlik med et innhold klager ikke selv ønsket.

Utvalget kan ikke gå inn i de materielle spørsmål skiftesaken gjaldt, det faller utenfor utvalgets kompetanse. Følgelig kan utvalget heller ikke ta standpunkt til om forlik ville vært til fordel for klageren eller ikke. Ofte er det slik at en nøytral utenforstående tredjemann – her dommeren – ser løsninger som begge parter vil være bedre tjent med enn om det skulle avsies dom. Men dersom man skal forlike seg, innebærer dette også som regel at partene både må ”gi og ta”, samtidig som man derved kan komme ut med en avtale det er lettere å forholde seg til enn om man skulle få en rettslig avgjørelse. I sistnevnte tilfelle vil nesten alltid den ene av partene gå ut som ”taperen”, noe et forlik kan forhindre.

Selv om det er slik som antydnet her – og unntak kan utvilsomt forekomme – er det ikke alltid partene selv opplever det slik. Noen ganger kan det også være vanskelig å forstå hvor dommeren vil med sine forslag. Da er man i stor utstrekning avhengig av hvilke råd man under prosessen får fra sin egen advokat. Disse rådene vil igjen avhenge av om advokaten mener om klienten er tjent med et forlik eller ikke.

I denne saken dreide det seg om et saksforberedende rettsmøte, hvor dommerens oppgave er å undersøke om saken kan løses ved forlik, slik at man kan unngå en dyr prosess ved åpning av offentlig skifte.

Et skifte mellom tidligere ektefeller er ofte i seg selv en følelsesladet situasjon hvor de menneskelige påkjenningene er store, uavhengig av de rettslige spørsmål som skal løses. Utvalget legger til grunn at klager selv har hatt en negativ opplevelse av det som foregikk. De uttalelser som er innkommet i anledning klagesaken, særlig advokatenes uttalelser, tyder på at man har opplevd situasjonen svært ulikt. Mens motpartens advokat gir sin fulle støtte til dommer B, har klagers advokat støttet opp om sin klient, om enn i svært kortfattede vendinger. Han har i liten eller ingen utstrekning gitt noen selvstendig beskrivelse av forhandlingene.

Utvalget finner det ikke godtgjort at dommer B har opptrådt i strid med god dommerskikk, eller at han har overtrådt de plikter stillingen ellers medfører. I saker av denne art må det være et betydelig spillerom for hvilken fremgangsmåte en dommer kan og bør velge i saker av denne art, hvor mange og ulike hensyn gjør seg gjeldende.

Etter dette fatter Tilsynsutvalget for dommere slikt enstemmig

vedtak:

Det er ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommer B.

* * * * *

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Partene i saken kan bringe utvalgets vedtak inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstoloven § 239.

Kopi av dette vedtak sendes embetsleder i X til orientering.